

Pilot regional ressursforvaltning – for bærekraftig høsting av kystnære bestander

Bernt Bertelsen

Seniorrådgiver (prosjektleder)

FISKERIDIREKTORATET

REGION NORD

Lakselv, 23. september 2022

Bakteppe

- Norge er internasjonalt kjent for velutviklet fiskeriforvaltning
  - Gjelder spesielt de store bestandene i Barentshavet (nord for 62 grader nord)
  - De store pelagiske bestandene i Norskehavet også fått utmerket oppmerksomhet (forskning og forvaltning)
- (Selvsagt) ikke like stor forskningsinnsats og velutviklet forvaltning for kystnære lokale bestander
  - Men kunne nok vært gjort mer
    - I liten grad vært øremerket ressurser til slike bestander
    - Internasjonale/nasjonale/lokale/ bestander i en og samme «boks» - med begrensede ressurser vil største/viktigste bestander bli prioritert
- Forvaltning av/i kystsonen har blitt pekt på som et satsingsområde fremover (marine ressurser og bruk av kystsonen/arealplanlegging)

Regional styrking av havressursforvaltningen - Pilotprosjekt

- I tildelingsbrevet for 2020 til Fiskeridirektoratet:

*«Direktoratet skal også arbeide for at lokale bestander høstes bærekraftig, blant annet gjennom områdereguleringer og regulering av redskapsbruk i kystnære områder. Departementet viser til **Stortingets flertallsmerknad** om behovet for styrket kunnskapsgrunnlag og økt regional medvirkning i ressursforvaltningen for kystnære bestander og ber direktoratet se på muligheten til å **etablere et pilotprosjekt** ved å benytte **fiskeriforskningsmidler** til en regional styrking av havressursforvaltningen (jf. i **Innst. 8 S (2019-2020), punkt 3.4.1**).»*

Regional styrking av havressursforvaltningen - Pilotprosjekt

I **Innst. 8 S (2019-2020)**, punkt 3.4.1 heter det at:

«Komiteen viser til at Fiskeridirektoratet er det sentrale rådgivende og utøvende forvaltningsorganet for fiskeri- og havbruksnæringen. Komiteen viser videre til at Fiskeridirektoratets overordnede mål er å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Komiteen merker seg at de faglige oppgavene i Fiskeridirektoratet er fordelt på tre virksomhetsområder: havressursforvaltning, akvakulturforvaltning og marin arealforvaltning.»

Post 1 Driftsutgifter

Styrking av den nasjonale havressursforvaltningen

Komiteens flertall, medlemmene

Flertallet viser til inntektene fra fiskeriforskningsavgiften, kap. 5574, post 74, som ble innført fra 2014 som følge av omlegging (avvikling) av ordningen med kvoter til forskningsformål:

«Avgiften til fiskeriforskning og overvåking skal først og fremst bidra til å dekke kostnader til å innhente kunnskapsgrunnlag for en bærekraftig høsting av de viltlevende marine ressursene, men kan også etter en konkret vurdering nyttes til annen kunnskapsinnhenting som bidrar til å realisere havressurslovens formål», jf. Prop. 1S (2013-2014) FKD, side 74.

Flertallet viser videre til at det årlig er større inntekter enn reelle kostnader, og at det per medio oktober 2019 er en merinntekt på ca. 5 mill. kroner fra fiskeriforskningsavgiften, som man kan omdisponeres til valgte satsinger.

Regional styrking av havressursforvaltningen - Pilotprosjekt

I Innst. 8 S (2019-2020), punkt 3.4.1 heter det at (fortsettelse):

Flertallet påpeker at norsk fiskeriforskning og forvaltning anses som «verdensledende» for de store vandrende fiskebestandene, eksempelvis for bestandene i Barentshavet (torsk/skrei, hyse og lodde) og i Norskehavet (norsk vårgytende sild og makrell). Men for lokale kystnære bestander er det til dels mangelfullt kunnskapsgrunnlag og «hull» i forvaltningen. Eksempelvis er bestandene av kysttorsk og kystnær uer i veldig dårlig forfatning.

Flertallet viser til at det er etablert fjordlinjer langs kysten fra grensen mot Russland til Stad, hvor det er innført en rekke reguleringstiltak innenfor disse linjene. Flertallet mener det er viktig å ha en kunnskapsinnhenting for å utrede og foreslå lokale reguleringstiltak (eksempelvis justering av fjordlinjer og tiltak innenfor disse), når dette vurderes nødvendig for å gjenoppbygge eller opprettholde lokale bestander på et nivå som sikrer at bestandens reproduksjons- og høstingspotensial utnyttes optimalt.

Regional styrking av havressursforvaltningen - Pilotprosjekt

I Innst. 8 S (2019-2020), punkt 3.4.1 heter det at (fortsettelse):

*Flertallet mener derfor en satsing på styrket kunnskapsgrunnlag og økt regional medvirkning i ressursforvaltningen for kystnære bestander er viktig og vil komme fiskerinæringen til gode, samt gi økt lønnsomhet gjennom mer bærekraftig høsting og bedre utnyttelse av lokale marine bestander. En slik satsing på dette området vil også bidra til økt legitimitet i næringen og således også styrke nasjonal fiskeriforvaltning og bidra til å realisere havressurslovens formål, ved at **Fiskeridirektoratet tilføres nye ressurser og involveres i forvaltningen av kystnære lokale bestander av kommersiell betydning i de forskjellige regionene. En slik satsing må ha nærhet til aktuelle kystnære ressurser og fiskeriaktivitet.***

Flertallet påpeker at dette gjør det mulig med en aktiv rolle i en situasjon med et sterkt fremvoksende og uregulert turistfiske – som i all hovedsak utgjør et beskatningstrykk på lokale bestander som kveite, uer, steinbit og ikke minst kysttorsk. Et uregulert turistfiske har trolig medvirket til lokal overbeskatning av «attraktive» fiskeslag og etter manges mening blitt et ressursløseri, en utvikling aktører både i fiskeri- og reiselivsnæringen i nord er svært bekymret for.

Flertallet ber regjeringen se på muligheten til å etablere et pilotprosjekt ved å benytte fiskeriforskningsmidler til en regional styrking av havressursforvaltningen.»

Tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet

«Direktoratet skal også arbeide for at lokale bestander høstes bærekraftig, blant annet gjennom områdereguleringer og regulering av redskapsbruk i kystnære områder. Direktoratet skal samarbeide med Havforskningsinstituttet om prioriteringer og tiltak for forbedret kunnskapsgrunnlag og rådgiving for datafattige bestander av fisk, krepsdyr og sjøpattedyr.

Kysttorskforvaltningen skal gis særlig prioritet i 2021, og departementet vil gi ytterligere føringer for dette arbeidet i forlengelsen av fastsettelse av regulering av fisket etter torsk i nord for 2021.

Det forventes videre at pilotprosjektet for regional medvirkning i forvaltningen av kystnære bestander videreføres.»

Tildelingsbrevet (forts.)

«Det er behov for en best mulig kartfesting av informasjon for kystnære kommersielle bestander og for særskilte fiskefelt i kystsonen, også for andre arter enn kysttorsk.»

I havressursforvaltningen er det et (del-)mål å ha «regelverk og reguleringsmodeller som sikrer bærekraft og lønnsomhet».

«På fiskeriområdet forventes det at direktoratet benytter inntekter fra fiskeriforskningsavgiften til å investere i digital infrastruktur, som både vil komme ressursforskningen og -forvaltningen til gode.»

Tildelingsbrev til Havforskningsinstituttet

Blant prioriterte tiltak nevnes:

«Instituttet skal bidra til å forbedre det vitenskapelige grunnlaget for rådgivingen for kystsonen. Dette må gjøres gjennom økt forståelse av sammenhenger i økosystemene i kyst- og fjordområder. Program for kartlegging av gyte- og oppvekstområder er fortsatt prioritert.»

«Kunnskapsgrunnlaget for kysttorskforvaltningen skal gis særlig prioritet i 2021. Instituttet skal styrke kunnskapsgrunnlaget om interaksjoner i økosystemene der slik kunnskap kan bidra til en bedre utnyttelse av marine ressurser (flerbestandsforvaltning).»

Rådgivingen for datafattige bestander av fisk, krepsdyr og sjøpattedyr skal styrkes. I statsbudsjettet for 2021 er det satt av 4,6 mill. kroner til å øke innsatsen på dette området over Havforskningsinstituttets driftsbevilgning. Det forutsettes at også midler fra fiskeriforskningsavgiften benyttes inn mot denne satsingen. Arbeidet forutsetter et nært samarbeid med Fiskeridirektoratet.

Pilotprosjektet

Delprosjekter

```
graph TD; A[Delprosjekter] --- B[1. Andfjorden]; A --- C[2. Kysttorsk]; A --- D[3. Dreiebok];
```

1. Andfjorden

2. Kysttorsk

3. Dreiebok

Andfjorden

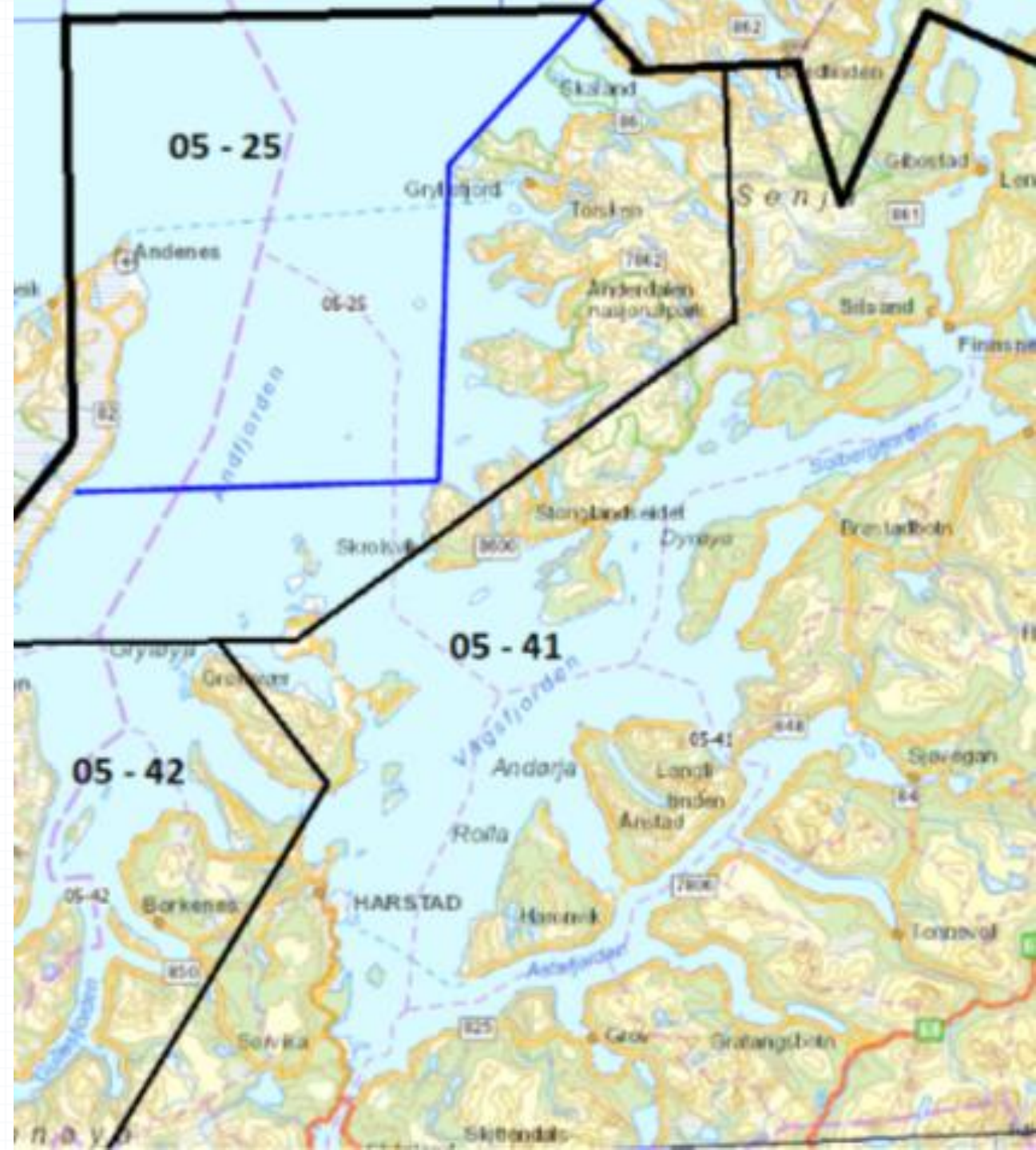
- Fokus på 7 utvalgte arter for Andfjorden (05-25, 05-42)
- Tett samarbeid med HI som har etablert sitt eget «Andfjord-prosjekt»
- Bestilling av bestandsvurdering for datafattige bestander hos HI
- Kvalitativ informasjon samlet inn via dialogmøter med fiskere på Senja og Andøya
- Konflikt mellom brukerinteresser

Kysttorsk

- Uformet problemstilling «Genetisk variasjon mellom kysttorsk i et utvidet geografisk område i Andfjorden».
- Etablert samarbeid med fiskere for prøvetaking av otolitter, finneprøver (genetikk) kjønns- og modningsbeskrivelse.
- Pilotprosjektet står for prøvetaking, HI gjennomfører analyser (om lag 500 prøver).
- Vil flere sub-populasjoner av kysttorsk kunne endre/påvirke reguleringstiltak?

Prøvetaking

Dreiebok

- Utforming av dreiebok – «kokebok» med forskjellige tilnærminger
- Metodikk som skal beskrive hvordan Fiskeridirektoratet kan arbeide regionalt for å styrke kunnskapsgrunnlaget for kystnære bestander.
- Utkast av oppsett presentert for referansegruppa – består av kontaktpersoner fra direktoratets ulike regioner.

Leveranser p.t.

- Kveite i Nord – høringsnotat om regulering av fiske etter kveite
  - Fiskeridirektoratet mottok bekymringsmeldinger sist høst om bl.a. ny (automatisert) teknologi i linefisket etter kveite som kan utgjøre et vesentlig økt beskatningstrykk på bestanden. Reguleringsforslag sendt på høring – høringsfrist 15.09.2022.
- Turistfiskenotat
  - Gjennom prosjektet har man blitt oppmerksom på svakheter ved systemet for registrering (og rapportering) fra turistfiskebedrifter. Det er påpekt svakheter ved rapporteringssystemet og hvordan turistfiskebedriftene er registrert i registeret.
- Notat «feilrapportering av torskefangster fra fangstfelt 05-41»
  - Avdekket betydelig feilføring av fangstlokalitet på slutseddler ved landing av fangst som påvirker Havforskningsinstituttets beregning av uttak av kysttorsk.
- Første rapport «Kunnskapsgrunnlaget»
  - Frist 28.02.2023

Utfordringer

- Mangler status/rådgivning for flere av artene
- Vanskelig å skille kysttorsk fra skrei bare på utseende
- Turistfiske og fritidsfiske = kunnskapshull
- Feilføring av lokasjon på sluttsedler
- Store deler av flåten uten sporing --> mangelfull kunnskap om fiskeriene
- Få melder inn faststående bruk --> mangelfull kunnskap om fiskeriene
- Overlappende forvaltning med motstridende hensyn

Kunnskapsgrunnlag (frist for rapport 28.02.2023)

- Beskrivelse av fiskerier som beskatter de aktuelle bestandene/fiskeslagene i området
  - Ulike fartøygrupper og redskapstyper benyttet i prosjektområdet
  - Direktefiske etter bestemte arter
  - Bifangst
  - Turistfiske og fritidsfiske
- Beskrivelse av gjeldene (aktuelle) reguleringer
  - Reguleringer mht. fartøystørrelse og redskapsbruk (fjordlinjer, autoline mv.)
  - Fredningsperioder, minstemål og maskeviddereguleringer
  - Marint verneområde (pågående prosess)
- Kjente utfordringer vedr. fiskerier og bestander i området
- Data/kunnskap om bestandsutvikling i området
- Predatorene og annen påvirkning
- Havbruk